



## АНАЛІЗ

### нової редакції закону "Про основні засади державного нагляду (контролю)"

<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3822455e-ebe5-48ec-a0e4-2dea3a157466&title=ProktZakonuUkrainiproOsnovniZasadiDerzhavnogoNagliadu-kontroliu->

#### 1. Зміст змін законодавства

В проекті нової редакції закону у преамбулі зазначено, що законом встановлюються не лише повноваження, але й про відповідальність посадових осіб (хоча в тексті законопроекту ця теза лишається не розкритою).

Введене нове поняття "аудит", процедура якого унормовується статтею 24 нової редакції закону. Також вводиться поняття експерта - спеціаліста, який має вищу освіту, відповідну кваліфікацію, професійні знання з відповідних питань і несе відповідальність за достовірність і повноту результатів експертизи.

Уточнене визначення інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду як системи, призначеної для автоматизованого планування та організації здійснення заходів державного нагляду (контролю). Подальшого розвитку отримали норми стосовно електронного документообігу – введене поняття електронного кабінету, у складі якого передбачені сторінки як для посадових осіб, так і для суб'єктів господарювання. Розширений склад інформації, яка вноситься до інтегрованої автоматизованої системи державного контролю, зокрема щодо рейтингу суб'єкта господарювання згідно ступеню ризику, його належності до категорії мікро, малого, середнього або великого бізнесу, органи державної влади, уповноважені на проведення аудиту діяльності суб'єкта господарювання, інформація про укладені договори страхування, навчальні та консультативні матеріали (стаття 4, п.2 нової редакції). Введена норма щодо внесення звітів про позапланові заходи (раніше вносилися звіти лише про планові заходи), надання інформації про усунення порушень (стаття 5, п.2 нової редакції). Надається можливість складання актів за результатами перевірки в електронній формі (стаття 10.п.1 нової редакції).

Унормована низка понять, якими раніше законодавство оперувало без окремих визначень: інспекційне відвідування, предмет контролю, рейтинг суб'єктів господарювання згідно ступеню ризику (натомість поняття прийнятного ризику виключене), уповноважена особа (її повноваження згідно нової редакції закону тепер мають бути підтвержені письмово).

Поняття місцезнаходження суб'єкта господарювання розширене на місце здійснення його фактичної діяльності. Інспектору надається право здійснювати перевірку за адресами, які не зазначені в посвідченні на проведення заходу (стаття 4, п.18 нової редакції закону), а також самостійно розширювати адреси здійснення перевірки порівняно з тими, які указані в посвідченні на проведення заходу (стаття 8, п.2 нової редакції закону).

Вводиться нове поняття "створення перешкод посадовим особам", яке стосується відмови у допуску, вимоги припинення заходу контролю, не призначення уповноваженої особи суб'єкта господарювання, невиконання інших вимог законодавства.

Надаються визначення кола суб'єктів господарювання, відносно яких здійснюються заходи державного контролю: юридичні особи, у тому числі державні та комунальні підприємства, ФОП, іноземні представництва, у тому числі з статусом неприбуткової організації, самозайняті особи і сфери державного нагляду (контролю): види діяльності або встановлені вимоги до діяльності на окремих територіях, об'єктах, земельних ділянках, в будинках, спорудах та їх частинах (в чинному законі такі визначення відсутні).

Дещо змінюється сфера дії закону. Скасовуються виключення для здійснення космічної діяльності суб'єктами приватного права, для сфери енергетики та надання комунальних послуг, щодо азартних ігор, архітектурно-будівельної діяльності, освіти, діяльності органів з оцінки відповідності, ринкового нагляду за нехарчовою продукцією. На додаток до традиційних сфер, на які не буде поширюватися дія даного закону (податкове, митне, валютне, бюджетне законодавство, ядерна енергетика, телебачення та радіомовлення, економічна конкуренція) зазначена ще й сфера дотримання законодавства про працю.



Відсилання до галузевого законодавства зберіглося лише для автомобільного транспорту (в чинному законі такі норми відсутні) та для сфери безпечності харчової продукції. Особливої уваги заслуговує факт того, що раніше сфери безпечності харчових продуктів стосувалися лише деякі із статей основного закону, тепер цієї сфери стосуються всі статті там, де галузевим законом не уточнені або не змінені відповідні норми).

Низка принципів здійснення державного контролю (стаття 3) в основному збережена, у тому числі й принцип презумпції правомірності діяльності суб'єкта господарювання у випадку неоднозначності трактування норм законодавства. Однак вимога того, що у складі центрального органу виконавчої влади може існувати лише один орган державного контролю, скасована.

У вимогах до здійснення державного контролю (стаття 4, п.2) вводиться можливість проведення документарної перевірки дистанційно, розширюється норма щодо часу перевірки. Суб'єкт господарювання отримує право не надавати документи, які контролюючих орган вже має або які може знайти у відповідних джерелах (стаття 4, п.12). Передбачається забезпечення сумісності баз даних електронних систем різних органів виконавчої влади.

Поняття комплексної перевірки, яке раніше надавалося в статті 4, виключене (в статті 5 нової редакції закону зазначається зміст комплексної перевірки, але це не є власне визначенням).

Ще однієї принциповою новацією зміни законодавства є надання можливості збільшувати періодичність державних перевірок у разі укладання суб'єктом господарювання договору страхування його цивільної відповідальності (стаття 6, п. 6 нової редакції).

Якщо раніше чинна редакція закону передбачає припинення виробництва виключно за рішенням суду, то у оновленому законопроекті такі повноваження надаються органу державної влади (стаття 4, п.7), який на власний розсуд може зупинити виробництво строком на 7 днів.

Норма щодо присутності представників суб'єкта господарювання під час перевірки нині стосується лише юридичних осіб. Законопроект передбачає її поширення ще й на ФОП, хоча інші типи суб'єктів господарювання (іноземні представництва, самозайняті особи) лишаються поза дією цієї норми.

Виключені вимоги щодо ведення суб'єктом господарювання журналу здійснення перевірок, в якому фіксується дата проведення перевірки і ставиться підпис інспектора (стаття 4, п.12 чинного закону). Також виключена норма про попередження про здійснення планового заходу за 10 днів до початку перевірки (стаття 6, п.4 чинного закону).

Норми щодо збереження комерційної таємниці та конфіденційної інформації суб'єкта господарювання (стаття 4, п.15 нового і п.14 чинного закону) у порівнянні з чинним законом стають більш розмитими.

Змінена концепція визначення строку перевірки. Чинна редакція закону встановлює, що він залежить від розміру підприємства, тепер пропонується ввести залежність строку перевірки ще й від ступеню ризику підприємства. Строк перевірки підприємств з високим ступенем ризику збільшений з 10 до 15 днів, для суб'єктів малого та мікро підприємства залишена норма про 5 днів незалежно від ступеню ризику (стаття 6, п.5 чинної, п.9 нової редакції закону). Такі самі норми передбачені і для позапланових перевірок (стаття 7, п.4 нової редакції). Також вводиться нова норма про призупинення заходу на час проведення експертизи зразків продукції (стаття 6, п.9 нової редакції).

Розширюється перелік підстав для проведення позапланової перевірки на випадки коли в документах, що подаються суб'єктом господарювання, міститься інформація, що вказує на недотримання ним вимог законодавства, або коли інформація, подана суб'єктом господарювання не узгоджується з інформацією, яка міститься в офіційних джерелах. Позапланові перевірки згідно нової редакції можуть також вестися за рішенням суду, у разі негативного висновку аудиту, за фактом повідомлення посадової особи про виявлення порушення законодавства, якщо це передбачене законом. Розмиваються норми щодо унеможливлення проведення повторної перевірки: згідно нової редакції, перевірка може відбутися за тим самим фактом, якщо про те саме порушення заявляє інший скаржник (стаття 7, п.1).

Норма про державну перевірку на основі звернення фізичної особи про порушення, яке спричинило шкоду, розширена на випадок коли таке порушення лише може спричинити шкоду. Хоча норма про необхідність погодження такої позапланової перевірки з центрального органу виконавчої влади (стаття 7, п.1) лишається незмінною. Вводяться норми про встановлення вимог до оформлення звіту позапланового заходу та його оприлюднення, яких чинна версія закону не містить.



Законопроектом також вводиться нова норма про строки перевірки усунення порушень – не пізніше 20 робочих днів з дати, визначеної у приписі або розпорядженні органу державної влади. При цьому перевірку має здійснювати інша особа контролюючого органу (стаття 6 п.1). Також вводяться строки видання органом державного нагляду припису або іншого розпорядчого документу – протягом 5 робочих днів (стаття 11, п.2 нової редакції) і її надсилання суб'єкту господарювання не пізніше наступного дня (стаття 11, п.5 нової редакції).

В новій редакції закону скасована норма про право суб'єкта господарювання не допускати інспектора до перевірки, якщо він не пред'явив передбачені законом документи. Лишається хіба що норма про те, що посадова особа не має права здійснювати контроль без направлення (стаття 7, п.5 чинної редакції закону).

В новій редакції закону змінена концепція щодо повного або часткового зупинення виробництва. Якщо раніше це було можливим лише за рішенням суду (стаття 4, п. 5 чинного закону) то тепер контролюючий орган сам може видати таке розпорядження на термін до 7 календарних днів. І лише після того, як протягом 7 днів порушення суб'єктом господарювання не усунуті, орган державної влади звертається до суду (стаття 9 нової редакції). Також в новій редакції закону надається вичерпний перелік випадків відновлення виробництва: проведення перевірки за фактом отримання повідомлення про усунення порушення, відсутність постанови суду про припинення виробництва (якщо після 7 днів справа була направлена до суду), скасування рішення органу контролю про припинення виробництва або рішення суду про відновлення виробництва. Нова редакція закону містить норму про неприпустимість припинення виробництва у випадках, коли загроза життю або здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу не створюється (стаття 9, п.6 нової редакції) – однак унормування процедури визначення таких випадків законопроект не передбачає. Розширюється коло об'єктів, на які може бути поширена вимога повної або тимчасової зупинки на випадки експлуатації будинків, будівель, споруд та їх частин, машин та механізмів (стаття 4, п.5).

В новій редакції закону також більш розмитим стає поняття уніфікованого акту (стаття 4, п.16 нового і п.15 чинного закону, стаття 5, п.3 обох версій), допускається перевірка лише окремих питань, зазначених в уніфікованому акті (стаття 10 п.1. нової редакції). Слово "уніфікований" інколи опускається і це надає можливість встановлювати інші форми актів, які складаються за результатами перевірок. Надається можливість складання декількох актів за різними адресами суб'єкта господарювання (стаття 10, п.1 нової редакції). Скасовується окремо виписана норма про те, що зауваження суб'єкта господарювання є невід'ємною частиною акту (стаття 7, п.6 чинної редакції закону). Нова редакція закону зазначає, що зауваження суб'єкта господарювання є невід'ємною частиною акту (стаття 10, п.4), однак також передбачається, що суб'єкт господарювання може окремо надіслати свої зауваження до органу контролю поштою або засобами електронного зв'язку протягом 2 днів. Іншою новацією стосовно документарного оформлення заходів контролю є право контролера скласти акт про нездійснення заходу, форму якого затверджує орган влади.

Розширюється коло повноважень контролюючого органу на випадок зупинки або припинення виробництва, залучення третіх осіб при здійсненні контролю, звернення до суду у разі здійснення перешкод при проведенні перевірок (стаття 16, п.1 нової редакції), проведення аудиту (стаття 16, п.2 нової редакції), підвищення компетентності посадовців. Передбачене також покладання відповідальності за систематичні порушення законодавства на керівника органу виконавчої влади (стаття 17 нової редакції). На центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності (Державна регуляторна служба) покладається компетенція з оцінки ефективності діяльності контролюючих органів влади.

Ще однією концептуальною новацією законопроекту є створення Ради з питань державного нагляду (контролю) для розгляду скарг суб'єктів господарювання (стаття 16 нової редакції, п.2). Передбачається, що до складу якої входить 50% науковців.

У порівнянні з чинною редакцією закону суб'єкти господарювання додатково отримують права бути присутніми під час здійснення контрольного заходу, вимагати нерозголошення комерційної таємниці та конфіденційної інформації, знайомитися з актами за результатами контрольного заходу, надавати пояснення, зауваження та заперечення органу влади, брати участь у засіданні знов створеної Ради з питань державного нагляду. Передбачені також права отримувати консультативну допомогу, звертатися за проведенням аудиту. Зазначено, що суб'єкт господарювання має право не допускати інспектора, якщо підприємство не включене до плану перевірок на поточний рік (стаття 20 нової редакції). Додатковими обов'язками суб'єкта господарювання є присутність уповноважених осіб під час здійснення контрольних заходів та належне зберігання контрольних зразків. Детально унормовується процедура оскарження дій або бездіяльності посадових осіб та рішень органів влади (стаття 26 нової редакції закону).



## 2. Концептуальні зміни

**Аудит.** У новій редакції закону вводиться поняття аудиту суб'єкта господарювання з боку контролюючих органів і унормовується діяльність контролюючих органів у цій сфері. Це віддзеркалює положення [Концепції реформування системи державного нагляду \(контролю\)](#), яка була виставлена на публічне обговорення ще навесні 2019 року, але до сих пір так і не прийнята. Там йшлося про переорієнтацію системи державного контролю на профілактику порушень, надання допомоги суб'єктам господарювання у формі проведення аудиту. Також ця новація розкриває функцію контролюючих органів із запобігання порушень, наведену у визначенні поняття державного контролю ([стаття 1 чинного закону](#)).

Разом з тим, введення нової функції в діяльність контрольних органів веде до збільшення їхнього штату і не надає гарантій, що аудит не буде здійснюватися під тиском з боку контролерів. Тож введення цієї норми потенційно здатне збільшити корупційний потенціал в контролюючих органах державної влади.

Однак особлива небезпека закріплення функції аудиту за державними органами полягає у тому, що таким чином стримується розвиток ринку тренінгів і консультаційних послуг, створюються фундаментальні світоглядні перешкоди для розвитку національної системи ринкового контролю. Вже зараз процеси дискредитації освітнього та консультаційного бізнесу, окремих фахівців спостерігаються у сфері запровадження принципів HACCP. Унормування аудиту загострить діалог влади і відповідних ринків також і в інших сферах, суттєво знизить потенціал галузей харчового виробництва до самоорганізації, яка передбачена угодами СОТ та про асоціацію з ЄС.

**Страхування.** Іншою новацією законодавства у сфері державного контролю є встановлення зв'язку між періодичністю державних перевірок і укладанням договорів страхування цивільної відповідальності суб'єктами господарювання. Передбачається, що наявність договору страхування є основною для зменшення періодичності перевірок. Відповідні норми внесені в законопроект на цілком системній основі, а у пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що таким чином на законодавчому рівні реалізується можливість заміни державного нагляду (контролю) добровільним страхуванням цивільної відповідальності для суб'єктів господарювання із середнім та незначним ступенем ризику.

Очевидно, що при внесенні даної зміни автори законопроекту опікувалися інтересами окремого споживача, який має отримати компенсацію у випадку нанесення йому шкоди виробником, який не дотримався встановлених правил. Однак це ніяким чином не впливає на добросовісність виробника у виконанні норм законодавства ні в майбутньому, ні по відношенню до інших споживачів. Більше того, знаючи, що споживачі у будь-якому разі отримають компенсацію і не стануть висувати претензій, виробник позбавляється стимулу до вдосконалення виробництва з точки зору виконання вимог законодавства, наприклад, з безпечності харчових продуктів. Введення цієї норми протирічить тим же самим заявленим намаганням влади переорієнтувати державний контроль на профілактику правопорушень.

Чинне законодавство України лишається нерозвиненим у сфері страхування цивільної відповідальності (єдине виключення це страхування відповідальності власників транспортних засобів, яке є обов'язковим). Тож введення норми щодо збільшення періодичності державних перевірок при укладанні договорів страхування виглядає скоріше не як спроба захисту споживача, а як намагання страховиків активізувати розвиток ринку послуг страхування цивільно-правової відповідальності за рахунок надання можливості бізнесу уникнути заходів державного контролю. Це недобросовісна практика.

Світова практика також не пов'язує ступінь ризику здійснення господарської діяльності бізнесу з практикою страхування. Тож можна вважати, що подібні новації суперечить світовій практиці та євроінтеграційним зобов'язанням України.

**Зупинка виробництва.** Введення норми про право контролюючого органу зупинити повністю або частково виробництво у разі виявлення порушень на 7 днів також змінює концептуальні засади законодавства про державний контроль в бік збільшення потенціалу для корупції. Чинне законодавство передбачає, що зупинка виробництва може бути здійсненою виключно за рішенням суду.



### **Інші принципи новачії:**

- Зміни у сфері дії закону. В новій редакції закону скасовані виключення, які нині діють для низки сфер господарської діяльності. Сфера контролю за дотриманням законодавства про працю винесена за межі загального закону про державний контроль. Натомість контроль за сферою безпечності продуктів харчування і надалі здійснюється з урахуванням особливостей галузевого закону. Такі зміни в цілому гармонізують ситуацію у сфері державного контролю.
- Розширення сфери контролю: Законопроект передбачає розширення кола суб'єктів господарювання, щодо яких здійснюються заходи державного контролю на випадок самозайнятих осіб та іноземних представництв, у тому числі тих, які мають статус неприбуткової організації. Розширення об'єктів державного контролю за рахунок діяльності на окремій території, об'єкті, земельній ділянці, в будинках, спорудах та їх частинах на додаток до видів діяльності, які підлягають державному контролю. Така новація потенційно збільшує корупційний потенціал контролюючих органів влади.
- Зв'язок між ступенем ризику і тривалістю перевірки. Встановлення такого зв'язку є більш адекватним з точки зору базових засад та цілей державного контролю, аніж зв'язок між розміром підприємства та тривалістю перевірки. Це позитивна зміна.
- Можливості для множення кількості органів державного контролю. Законопроект скасовується норма про існування лише одного органу державного контролю у складі центрального органу виконавчої влади. Це відчиняє вікно можливостей для політичних сил та вищих посадових осіб утворювати вузькоспеціалізовані контролюючі органи, а відтак розмивати загальну концепцію державного контролю, формувати паралельну нормативну базу. Така пропозиція протирічить євроінтеграційним зобов'язанням України.
- Додаткова ланка комунікації між бізнесом і владою. Нова редакція закону передбачає створення Ради з питань державного нагляду (контролю) для розгляду скарг суб'єктів господарювання. Якщо раніше скарги суб'єктів господарювання мав розглядати безпосередньо орган державної влади, то тепер ця функція переходить до Ради з питань державного нагляду (контролю). Це ускладнює стосунки бізнесу з контролюючим органом влади.
- Інститут експертів. У законопроекті вводиться поняття експерта – спеціаліста, який несе відповідальність за достовірність результатів експертизи. Така норма є позитивною, оскільки посилює професійну складову у здійсненні державного контролю. Однак паралельно існують побоювання стосовно того, що ця норма може ускладнити здійснення представництва інтересів бізнесу, матиме наслідком удорожчання послуг уповноважених осіб.

### **3. Зміни, які покращують становище бізнесу**

Низка норм законопроекту, спрямована на розвиток інтегрованої системи державного нагляду (контролю), запровадження електронного кабінету, розширення змісту інформації про державний контроль, яка відображається у складі інтегрованої системи державного нагляду, можливість надання інформації та проведення документарних перевірок дистанційно однозначно полегшують отримання інформації про різні аспекти державного контролю, підвищують рівень освіченості бізнесу, спрощують комунікацію між суб'єктами господарювання, органами державного контролю та їх посадовими особами.

Покладання відповідальності за систематичне порушення законодавства з боку контролюючого органу на керівника такого органу також є позитивним зрушенням для бізнесу.

### **4. Зміни, які погіршують становище бізнесу**

Розмивання базових понять, якими оперує законодавство про державний контроль, погіршує якість такого законодавства, надає можливість контролюючим органам посилювати тиск на бізнес. Перш за все це стосується поняття уніфікованого акту, який перестає бути єдиним документом державного контролю, винесення з його тіла розділу, де фіксуються зауваження та коментарі суб'єкта господарювання.



Іншим тривожним дзвіночком щодо згортання прав бізнесу під час державного контролю є введення поняття створення перешкод посадовим особам під час здійснення перевірки. Така норма звужує можливості бізнесу відстоювати свої законні права у випадках, коли законодавство з певних вузьких питань відсутнє, або може трактуватися неоднозначно, у випадках невизначеності процедур контролю.

В новій редакції закону виключена норма про право суб'єкта господарювання не допускати інспектора до перевірки, якщо він не пред'явив передбачені законом документи. Разом з новою нормою про створення перешкод для заходів контролю це є суттєвим погіршення становища бізнесу.

Ще одним фактором погіршення умов діяльності для бізнесу є розширення переліку підстав для здійснення позапланової перевірки на випадок негативного висновку аудиту, повідомлення фізичної особи не тільки про факт але й про гіпотетичну можливість здійснення порушень.

Введення поняття експерта – спеціаліста, який має відповідати певним критеріям (яке саме по собі цілком позитивне) потенційно здатне звужити сферу громадського представництва і участі фахівців у захисті прав суб'єктів господарювання. Бажано було б сферу діяльності експерта обмежити представництвом інтересів контролюючого органу і надати право суб'єктам господарювання залучати фахівців, до яких вони мають довіру, без застосування зайвих критеріїв і створення штучних перешкод.

## 5. Зміни, які посилюють потенціал корупції з боку контролюючих органів

Корупційний потенціал запропонованих змін до законодавства, перш за все, пов'язаний з розмиванням понять. Зокрема, це стосується поняття уніфікованого акту, комплексної перевірки, визначення місцезнаходження суб'єкта господарювання, щодо якого інспектор тепер отримує право довільно розширювати сферу контролю. Розмиті норми щодо збереження контролерами комерційної таємниці, щодо проведення позапланової перевірки за тим самим фактом. У базового поняття державного контролю в оновленому законодавстві з'являється синонім "інспекційне відвідування".

Ще одним ключовим фактором посилення корупційного потенціалу органів державного контролю є надання права контролюючому органу здійснення повної або часткової зупинки виробництва строком до 7 днів і розширення кола об'єктів, на які може бути поширена вимога повної або часткової зупинки.

Введення норми про здійснення позапланової перевірки у випадку повідомлення фізичної особи про гіпотетичну можливість здійснення порушень також веде до ускладнень в функціонуванні бізнесу і стимулювання його намагань вирішити дане питання шляхом підкупу посадових осіб.

## 6. Загальні висновки

1) Реформування системи державного контролю завжди було виключно активним, зміни до закону "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" вносилися кожний рік з дати його прийняття. Особливо активною була зміна закону у 2016 році, коли в цього були імplementовані основні норми на гармонізацію українського законодавства з законодавством ЄС, Однак навіть за умов активної гармонізації нова редакція закону не пропонувалася. Тепер ми маємо пропозицію прийняти закон у новій редакції, хоча значна її частина дублює норми чинного закону, а загальна концепція та структура нормативного акту лишається практично незмінною. **За таких умов можна було б обмежитися внесенням змін і доповнень до чинного нормативного акту.**

2) В запропонованому законопроекті практично відсутній розвиток норм у напрямі поглиблення гармонізації українського і європейського законодавства. Натомість вводиться низка новацій, які не мають аналогів у світі, як то, наприклад, заміна державного контролю страхуванням цивільної відповідальності суб'єкта господарювання. **Це свідчить про нехтування авторами законопроекту євроінтеграційними зобов'язаннями України, намагання використати закон для неналежних цілей, у тому числі пов'язаних з корупцією.**



3) Положення бізнесу у його взаємовідносинах з контролюючими органами державної влади і їх посадовцями в новій редакції закону про державний контроль суттєво погіршується. Вводяться норми щодо створення перешкод для заходів державного контролю на тлі суттєвого послаблення зобов'язань посадових осіб і унормування процедури перевірки. Контролюючі органи отримують можливість на свій власний розсуд повністю або частково припинити виробництво, розширювати територію здійснення контролю. Запроваджуються новації щодо проведення позапланових перевірок на основі звернень фізичних осіб про саму тільки можливість здійснення порушень. Відкриваються можливості для множення органів державного контролю, в комунікації між бізнесом та владою з'являється нова ланка в особі Ради з питань державного нагляду (контролю). **Все це свідчить про відкат політики у сфері державного контролю в бік посилення тиску на бізнес з боку держави, який традиційно тісно пов'язаний з корупцією.**

4) Сфера дії законодавства про державний контроль новим законопроектом суттєво розширюється і гармонізується за рахунок зняття обмежень, які нині діють по відношенню до низки галузей. Становище галузі харчового виробництва суттєво не змінюється за виключенням того, що тепер всі статті основного закону ("Про основні засади державного нагляду (контролю") діють там, де галузевим законом ("Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин") не передбачене інше. **В цілому статус-кво законодавства у сфері забезпечення безпечності продуктів харчування зберігається – з усіма змінами базового законодавства, які ускладнюють становище бізнесу і посилюють корупційний потенціал сфери державних перевірок.**